Štev. 116 (Posamezna številka 5 vinarjev.) V Trstu, v sredo 1. maja 1918 Letnik XLIII.

Izhaja vsak dan zjutraj, tudi ob nedeljah in praznikih. — Uredništvo: Ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista „Edinosti". — Tisk tiskarne „Edinosti", vpisane zadruge z omejenim poroštvom, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57. — Naročnina znaša: Za celo leto K 31·20, pol leta K 15·60, tri mesece K 7·80, za nedeljsko izdajo za celo leto K 6·20, pol leta K 3·60.

EDINOST

Posamezne številke po 3 vin., zastarele 10 vin. Oglasi se računajo na milimeter v širokosti ene kolone. Cene: oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vin.; osmrtnice, zahvale, poslanice, vabila, oglasi denarnih zavodov mm po 30 vin.; oglasi v tekstu lista do pet vrst K 20.—; vsaka nadaljna vrsta K 2.—. Mali oglasi po 6 vin. beseda, najmanj pa 60 vin. Oglase sprejema inseratni oddelek „Edinosti". Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti". Plača in toži se v Trstu. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v ul. sv. Frančiška As. št. 20. Poštnohranilični račun št. 841.652.

ZVEZNA ARMADNA POROČILA.

AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 30. (Kor.) Uradno se razglaša:

Bojno delovanje na jugozapadni fronti je zopet znatno narastlo. Ob Piavi je bilo odbitih več sovražnih sunkov.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO.

BEROLIN, 30. (Kor.) Veliki glavni stan javlja:

Zapadno bojišče. — Na bojišču v Flandriji so se razvili v posameznih odsekih srditi pehotni boji. Severno Voormezeele in Kroote smo zavzeli več angleških jarkov. Pri Lokerju v sovražne črte prodrli napadni oddelki so zadeli na močne francoske protinapade, tekom katerih se je zamogel sovražnik ustaliti v Lokerju. Njegovi poizkusi, da bi prodrl dalje iz vasi, so se izjalovili. Tekom dneva močno topovsko delovanje se je razširilo na vse ozemlje Kemmela in se nadaljevalo do noči.

Na ostali fronti je bilo omejeno bojno delovanje na poizvedovanja in od časa do časa povečano topovsko streljanje.

Macedonska fronta. — Med Vardarjem in Dojranskim jezerom po večdnevni topovski pripravi izvršeni sovražni sunek se je razbil pred našimi črtami.

Prvi generalni kvartirmojster pl. Ludendorff.

BOLGARSKO.

SOFIJA, 29. (Kor.) Na več točkah severno Bitolja, v kotlenu Černe in vzhodno Dobrega polja nekaj časa povečano obojestransko topovsko delovanje. Vzhodno Vardarja se je nadaljeval srditi topovski ogenj sovražnika na naše postojanke. V dolini Vardarja in Strume sovražno letalsko delovanje.

TURŠKO.

CARIGRAD, 29. (Kor.) Glavni stan poroča: Povečano topovsko delovanje na raznih točkah palestinske fronte. Poizvedovalni oddelki sovražnika so bili odbiti. Naša lovska letala so sestrelila neki privezen balon. — V Kavkaziji so zasedle naše čete vzhodno Karsa vse ozemlje do meje.

SOVRAŽNA URADNA POROČILA.

Angleško poročilo.

29. aprila zjutraj. — Včeraj popoldne, ko je bil odbit v razvoju se nahajajoči sovražen napad v bližini Lokerja, je otvoril sovražnik težko obstreljevanje s plinastimi granatami na vsej fronti od Meterena do Voormezeele. Sedaj so se razvili pehotni boji. Sovražno topništvo je bilo tekom noči jako delavno in sicer od Scarpe do Lensa, med Givenchyem in gozdom pri Nieppu. Tekom uspešne akcije, ki smo jo izvršili preteklo noč, smo zopet iztrgali sovražniku ponoči 26. t. m. osvojeno postojanko pri Festubertu, ujeli 50 mož in uplenili 3 strojnice. Pri uspešnih sunkih južno Alberta, v bližini Neuville Vitasse, smo istotako ujeli več mož in uplenili par strojnic.

DOGODKI NA MORJU.

BEROLIN, 30. (Kor.) Nemški in avstro-ogrski podvodniki so potopili v Sredozemskem morju 5 parnikov in 2 jadrnici, skupno 23.000 ton.

BERN, 29. (Kor.) »Matin« poroča iz Algecirasa: Neka angleška torpedovka je bila na patruljni vožnji na višini Algecirasa iznenadena od viharja in se je potopila. 12 mornarjev je utonilo.

HOLYHEAD, 29. (Kor.) Kanadski oceanski parnik »Ozonsa« (8075 ton) je bil torpediran in se je potopil. 110 potnikov je bilo rešenih. Pogreša se 3 može posadke.

Boji na Finskem.

KOPENHAGEN, 29. (Kor.) »Berlingske Tidende« poroča iz Stockholma: Iz Vase se javlja, da se nadaljuje napredovanje belih gard na vseh frontah, posebno na vzhodu. Voditelji revolucijonarjev so poslali v petek posebno odposlanstvo pod vodstvom bivšega deželnega predsednika Mannerja, ki je zaprosila za mirovna pogajanja, kar pa je bilo odklonjeno, ker se zahteva brezpogojna kapitulacija.

STOCKHOLM, 30. (Kor.) Finski glavni stan poroča: Viborg je osvojen.

Anarhističen upor v Smolensku.

LONDON, 30. (Kor.) Reuterjev urad poroča iz Petrograda, da je izbruhnil v Smolensku anarhističen upor.

Gospodarska pogodba z Ukrajino in zasluge naših čet.

DUNAJ, 29. (Kor.) Iz vojnega poročevalskega stana se javlja: Na izvedbi med Avstro-Ogrsko in Nemčijo na eni in ukrajinsko republiko na drugi strani sklenjenega gospodarskega dogovora, imajo veliko zaslugo tudi naše v Ukrajini nahajajoče se čete. Operacijsko ozemlje, ki jim pripada, obsega gubernije Podolje, Kerzon in Jekaterinoslav. Že kmalu po vhodu v Ukrajino je bilo spoznati, da zamore oddati dežela monarhiji znatne prebitke na živilih žetev preteklega leta zunaj vojnega pasu niti oddaleč še ni pospravljena. Ob progah in armadnih cestah ni bilo najdeno dosti več, kakor so potrebovale čete za svojo prehrano. Bogastvo zemlje se je poskrilo popolnoma med kmete na deželi. Tu so kašče polne. Prvotno je bil kmet zelo nezaupljiv in je odklanjal vsak papirnat denar. Tudi domači trgovci so bili spočetka nezaupljivi. Toda prvi odpor je bil naglo premagan in ako so se v zadnjih tednih razmere dosti zboljšale, je to posebna zasluga naših čet. Z dosego zalog pa je izvršena seveda šele polovica dela. Treba jih bo spraviti več sto kilometrov daleč. In v to svrho je bilo treba najprej popraviti ceste in železnice. Organizatorično delo je izključno v rokah naših častnikov in čet. Pomorski promet od Kerzona in Odese po morju se je že pričel. S prevažanjem po morju bo promet znatno povečan.

Italijanska zbornica.

CHIASSO, 29. (Kor.) Vojni minister je odgovoril v zbornici na neko vprašanje, da je dovolilo armadno vodstvo za kmetijska dela 150.000 vojakom dopust. Nadaljnih ljudi armadno vodstvo sedaj ne more pogrešati.

CHIASSO, 29. (Kor.) Kakor je mogoče posneti iz »Secola«, je prišlo neposredno pred zaključenjem zasedanja rimske zbornice do pretepa med poslancem di Cesare, sorodnikom Sonnina in Albertellijem, kakor tudi med nacijonalisti in socijalisti. Di Cesare je zaklical socijalistom, da so plačani od Avstro-Ogrske, nakar so mu odgovarjali socijalisti z enakim očitanjem, dokler ni prišlo do pretepa. »Corriere della Sera« piše, da je nudila zbornica žalostno sliko. Orlando in italijanski narod, pravi list, naj pomislita, da zamorejo socijalisti in Giolittijevi pristaši prispeti zopet na površje.

Ogrska magnatska zbornica.

BUDIMPEŠTA, 29. (Kor.) Magnatska zbornica razpravlja predlogo o proračunskem provizoriju. Grof Josip Mailath je predlagal, naj izrazi magnatska zbornica željo, da naj se izvede reforma volilne pravice na široki in demokratični podlagi, vendar pa tako, da ne bo ogrožena suprematija Madžarov. Magnatska zbornica opazuje s skrbjo, da se poizkuša izsiliti rešitev vprašanja z razpustom poslanske zbornice. Volilna reforma se mora doseči potom sporazuma. Zato pozivlja magnatska zbornica vlado, naj ustvari edinost med ogrskimi strankami. Tekom debate je izjavil ministrski predsednik dr. Wekerle, da kot šef odstopivše vlade ne more izraziti stališča, vendar pa s svojega osebnega stališča le priporoča sporazum. Po kratki debati, v kateri je grof Julij Karolyi zavračal defaitiste v deželi, je bil provizorij sprejet. Mailathov predlog je bil v poimenskem glasovanju sprejet s 115 proti 5 glasovom.

Bolgarski prestolonaslednik odpotoval v Berolin.

BUDIMPEŠTA, 29. (Kor.) Bolgarski prestolonaslednik Boris je prispel semkaj iz Sofije in odpotoval takoj dalje v Berolin.

Gavrilo Princip umrl.

DUNAJ, 30. (Kor.) Kakor se poroča iz Prage, je včeraj v trdnjavi Terezinu na Ogrskem umrl za kostno jetiko Gavrilo Princip, morilec nadvojvode Franca Ferdinanda.

Sestanek poslancev v Zadru in njega pomembnost.

Dogodki, ki se vrste drug za drugim z ene, in skromno odmerjeni nam prostor z druge strani nam niso dopustili te dni, da bi bili obširneje izpregovorili o znamenitem sestanku dalmatinskih državno- in deželnozborskih poslancev v Zadru. Temu sestanku moremo — kakor rečeno — z ozirom na razmere in dogodke sedanjih časov pripisovati veliko pomembnost. In to ne le po vsebini storjenih sklepov, ampak in še posebno po vsem poteku sestanka: po aspiracijah, ob katerih se je vršil.

V sprejetih resolucijah so izpregovorili veleresno besedo na naslov vlade o stanju v deželi, kakor je navstalo vsled ogromnih žrtev, ki jih je zahteval od nje sedanji vojni čas. Dalmacija je financijelno popolnoma izmozgana. Iz blagajn so izginile vloge in prihranki. Vinogradi so uničeni popolnoma. Ribištvo je upropaščeno. Pičli pridelek na oljkah rekviriran in po večem delu odvzet domačemu konsumu. Setve uničene po suši; živina izginila. Pred vratmi je strahovit glad, ker je vlada izkratila ljudstvu odmerke na živežu, ki jih je bila obljubila in ki jih je dolžna dati. Ker deželni zbor ne deluje in ker poslanci nimajo načina, da bi pomagali ljudstvu, odklanjajo od sebe vsako odgovornost za vse strašne posledice, ki bodo sledile in »ki že napolnjujejo grobja«. Poslanci zahtevajo od vlade, naj nemudoma dopelje v Dalmacijo doslej izostale množine živeža, ker je to edini način, da se ljudstvo reši sicer neizogibne katastrofe. Zahtevajo tudi, naj se uvede svoboden kupčija z živili in svoboden uvoz in izvoz iz ene polovice monarhije v drugo. Važna je tudi zahteva, naj vlada v pomirjenje prebivalstva obelodani nabavne, poslane v Dalmacijo: objavi naj, katerim korporacijam, katerim osebam in v kateri meri so bile porazdeljene. Z ozirom na splošno opažane nerede v preskrbovanju Dalmacije pak zahtevajo poslanci od vlade, naj bo deželnemu odboru, ali njegovim odposlanim zaupnikom dopuščen vpogled v vse oskrbne posle in jim dana pravica kontrole.

Taki so bili sklepi dalmatinskih poslancev z gospodarske strani, z ozirom na obupni položaj dežele, oziroma na sedaj najaktuelneja vprašanja — aprovizacije. Ni treba praviti, da je mnogo analogije v teh pogledih tudi v drugih naših južnih pokrajinah.....!

Na višini pomembnosti so bili tudi sklepi sestanka v političnem pogledu: ozirom na mogočno narodno gibanje, ki vzvalovlja sedaj vse javno življenje na jugu monarhije. Sklepi, sprejeti v tem pogledu, so velik dokument na adreso upraviteljev države, naših nasprotnikov in vsega sveta.

Hrvatski in srbski državni in deželni poslanci Dalmacije izjavljajo:

1.) Enodušni in solidarni smo z delovanjem Jugoslovanskega kluba na Dunaju v pogledu ujedinjenja Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno samo stalno državno telo in hočemo na delu za uresničenje tega cilja podpirati klub z vsemi silami.

2.) V ime grobo kršenih temeljnih državnih in deželnih zakonov, ki jamčijo sklicanje deželnega zbora redno po enkrat na leto, protestiramo najogorčeneje proti temu, da dalmatinski deželni zbor ni bil sklican že nad šest let, ter zahtevamo, naj se razpišejo nove volitve toliko za deželni zbor, kolikor za občinske zastope, ki bi morali biti že davno obnovljeni, a v mnogih se še vedno vzdržava nezakonito komisarijat.

3.) Protestujemo proti dosedanjemu, za naš narod pogubnemu sistemu, in proti nasiljem in preganjanjem, ki so jim padli kot žrtve tisoči poštenih deželanov Dalmacije in bratskih sosednjih dežel, ter zahtevamo, da se vsem krivično preganjanim in mučenikom — in to so skoro vsi po priznanju političnih oblasti in sodišč sami — da popolno zadoščenje, ter da se strogo kaznujejo vsi krivci že vsemu svetu poznanih, na našem narodu storjenih grozot!

Te resolucije dalmatinskih poslancev govore v lapidarnem slogu: Ne veljajo pa samo za Dalmacijo: v vseh naših južnih pokrajinah, kjer biva naš rod, nas je, v veči ali manji meri, tepel in šibal ožigosani zistem, so nas krvavo zadevljala preganjanja in smo trpeli v metežu terorja....! Istotako enodušen in solidaren je naš narod v vseh svojih plasteh in v vseh predelih drugih slovenskih, hrvatskih in srbskih pokrajin z delovanjem Jugoslovanskega kluba na Dunaju. Ideja ujedinjenja našega trpečega naroda je zajela vsa srca: še nedavno razdvojeni in razjedeni smo se strnili v veliko narodno falango, združeno v misli in združeni v hrepenenju, ki hoče z neomajno voljo podpirati delovanje naše parlamentarne delegacije za uresničenje velikega ideala in skupnega nam cilja!

V Zadru sprejeti sklepi so velika narodna manifestacija v imenu vsega slovanskega juga monarhije.

Sestanek v Zadru pa ni velepomemben dogodek le po meritu, po vsebini svojih sklepov, enuncijacij in zahtev, marveč mu večajo pomembnost tudi vnanjosti, ob katerih se je vršil ta sestanek. Udeležili so se ga zastopniki vseh struj in sklepi so bili storjeni enodušno in soglasno. S tem so s porazno izdatnostjo zavrnjene vse mahinacije in obupni poizkusi sramotnih eksponentov sovražnega nam sveta, da bi slepili javnost, češ, da je vse sedanje gibanje, vsa deklaracijska politika le produkt umetne propagande, da ne izvira iz duše naroda in da ne odgovarja njegovi resnični volji. V vseh naših deželah je takih eksponentov, ki kakor jastrebi preže na vsak pojav, na vsako besedo, ki jo morejo — bodi tudi potvorjeno — izrabljati za svojo efijaltsko in izdajalsko službo. Posebno so nekaj časa operirali ravno v Dalmaciji. V rečeni namen — v slepilo, da narod ne soglaša z deklaracijsko politiko in njenimi cilji — so uverjali, da tudi del dalmatinskih poslancev ne soglaša s politiko in taktiko Jugoslovanskega kluba. Izlasti so se sklicevali pri tem na pretvezne izjave poslanca Prodana. Sestanek v Zadru pa je temeljito izpodmaknil tla vsem tem mahinacijam in spletkarjenjem: sklepi so bili storjeni z imponujočo soglasnostjo, a sestanek je v imenu sklicateljev pozdravil — isti Prodan, ki je še posebno pozdravil tiste poslance, ki so bili preganjani radi svojega političnega delovanja!! S tem je podal slovesen protest proti sistemu ter ob enem izjavo soglasja s političnim delovanjem, ki ga ta zistem proganja. Najeklatantnejši dokaz, da so bili sklepi izraz skupne narodne volje, je dejstvo, da so sodelovali na sestanku in soglasno sklepali zastopniki najrazličnejših struj od desnega do levega krila. Naj zabeležimo par imen: Prodan (pravaši, ki so nekdaj nagibali k frankovski struji), dr. Ivčević (narodna stranka, predsednik dež. zbora), Dalibić, (ki je bil poprej blizu našemu Susteršiču), dr. Tresić (ki je vedno zastopal svoje posebno stališče). A med poslanci, ki so opravičili svojo odsotnost, a že v naprej pritrdili sklepom, je bil dr. Smodlaka, liberalec in voditelj demokratične struje.

Združile so se torej vse nijance političnega mišljenja v slovesno izjavo soglasja z Jugoslovanskim klubom in njegovo borbo za naše narodno ujedinjenje.

Za eksponente sovražnikov ne bo več »gradiva« v Dalmaciji. Usta so jim zamašena. Isto velja za Bosno in naše slovenske pokrajine. Po pravici pravimo, da je bil sestanek poslancev v Zadru pojav, ki se po svoji pomembnosti dviga nad vsakdanje dogodke: misel našega narodnega ujedinjenja je na mogočnem pohodu....! Ostanemo jej zvesti do zmage!

Razne politične vesti.

Ultimatum nemških strank. Pod tem naslovom je priobčila praška »Union« članek o pritisku, ki so ga nemške stranke izvršile na vlado. Praški list pravi, da so jej nastavile revolver na prsa, zahtevajoč, naj izpolni njihove zahteve. V dokaz, kako zavratna, nasilna, brutalna, da, nemoralna je vsa nemška politika, opozarja »Union« na zahtevo, naj se za Čehe in Jugoslovane tiskovna in zborovalna svoboda enostavno zistira, in zahtevajo proganjanja vseh Nenemcev, ki se bore za idejale svojega naroda. Dalje opozarja »Union« na razliko med nemškimi zahtevami napram Čehom in onimi napram Jugoslovanom. Na Češkem zahtevajo narodno razdelitev vseh oblasti, to je: ustanovitev nove provincije Deutschböhmen. V slovenskih pokrajinah pa nočejo nič čuti o kaki taki delitvi, marveč zahtevajo — nastopno: naj se ohrani enotnost dežel. Izpolnitev njih idealov na eni, a istodobno borba z vsemi državnimi sredstvi proti Čehom in Jugoslovanom: tako se glasi program nemških strank, tako se glasi recept, po katerem bi hoteli zdraviti pomanjkljivosti in bolezni te države. Inaugurirati hočejo novo ero persekucij celih narodov, pozabljajo pa, da vsaka persekucija dosega nasprotne učinke, nego jih žele provzročitelji. In take učinke bi imelo tudi preganjanje, ki je zahtevajo nemške stranke. In zahtevajo železno roko proti nam? Zato, ker zahtevamo za-se, kar bi Nemci radi dovolili drugim narodom, ki so glede kulture, bogastva in moči globoko pod Čehi in Jugoslovani. Dokler nemške stranke še vedno mislijo, da bodo mogle gospodariti v državi ter odpravljati narode z drobtinicami z mize njihove hegemonije, do tedaj ni možna nobena reforma, ki bi res ozdravila bolezen države. Šele, ko nemške stranke izpoznajo, da je njihove hegemonije konec za vedno, da morajo tudi drugim narodom privoliti to, kar zahtevajo za-se — šele potem bomo na poti do dosegljive in za življenje zmožne nove ustave. Vsakemu narodu države lastno državo in vlado, vsi narodi združeni k skupni upravi skupnega gospodarskega območja (kar smo mi te dni opetovano naglašali. Prip. ured. »Ed.«) — le na tej podlagi je možen sporazum in dosegljiva reforma ustave, ki jej vsi narodi dobrovoljno pritrde in ki osvobodi države od svinčene teže narodnostnih bojev. Vsenemški program, ki ga sedaj predlagajo vladi, more le še bolj omajati temelje Avstrije. In to je resnični cilj te skupne in nje pomagačev, ki nočejo imeti Avstrije kot mogočnega, svojepravnega činitelja v koncertu svetovnih vlasti, marveč le kot — privesek Nemčije!

Po nemškem naskoku. Začela se je vesela vojna, zvenele so fanfare in čuti je bilo težke korake silnega nemškega pohoda. Nemški svet je pričakoval velikih dogodkov: kakor da že čuje, kako se začenjajo rušiti gore, da pride na višino — nemška dolina. Kolika prevara! Po prvem navalu se je že pojavil — »maček«, vsaj v mislečih nemških glavah. Gospoda nemški politiki so mahnili srdito z veliko lopato po — vodi. Zašumelo je, zapenilo se in bojevniki so — umaknili lopato. Šli so v boj, da bodo rušili, kar jim je na potu; zahtevali so in stavljali termine. Do tega in tega dne, do te in te ure zahtevamo odločitev, ako ne, pride, kar ima priti, kar smo določili! In prišlo — ni nič. Gore stoje še danes in dolina je ostala, kjer je bila. In Seidlerjeva vlada še stoji in tudi tisti »neodgovorni faktorji«, ki so jim nemški politiki zagrozili s svojo pestjo, menda niso Boz ve kako prestrašeni...! Eno se je zgodilo: gore so porodile miško!! Rušiti so hoteli in na zadnje so se zadovoljili s tem, da so predložili le svoje pomisleke! Pač — zgodilo se je veliko čudo! Tistim gospodom herrnhäuslerjem, ki niso doslej ničesar mrzili bolj, nego ustavno življenje, in ustavne svoboščine, ki so s svojim fakcijoznim postopanjem v gosposki zbornici vedno izpodkovali ugled parlamentarizma, preprečujoč vsako delovanje po ljudstvu izvoljenega zastopa; in tistim nemškim politikom, ki bi hoteli dati vladi vso moč v roke, da bi odločala preko in brez parlamenta (razume se, da vedno le po nemških željah in zahtevah) — vsej tej gospodi se je namreč sedaj kar naenkrat vzbudila ustavna vest, da so se pritožili pri Seidlerju radi vmešavanja »neodgovornih faktorjev« v politiko. To so bili njihovi »pomisleki« — potočič, v katerega ozko strugo se je hitro stisnila tista pričakovana deroča reka, ki je imela v divjem viharju odnesti vse, kar je na poti zahtevani izpremembi narodnostne države v nemško nacijonalno državo....! Torej — fiasko. To čuti n. pr. nemškonacijonalni list »Prager Tagblatt«, ki je te dni zlival cele golide perečega sarkazma na to schildbürgerijado nemških vitezev. Že naslov članku je bil drastičen: »Strah pred — korajžo!«

— »Ko je — tako piše — desnica gosposke zbornice porabila trenotek, da je prižgala umetalen ogenj udanosti, in je sklonila predsednika gosposke zbornice, da je zagrozil z demisijo, so možje levice takoj izgubili svoj moški pogum ter so sklenili, da svojo izjavo zakopljejo v najglobeje globine svojega arhiva. Drzno misel na kako debato so še le prav opustili. Ne, Rimljani v resnici niso ti možje gosposke zbornice. Niso niti markiji Posa! Znajo pač storiti kak moder sklep, ali, da bi ga tudi izvedli — tega ne morejo. To nezgodo je dvakrat obžalovati. Možat čin gospodske zbornice bi bil vsaj povrnil državi en del varnosti; tudi bi bil brez dvoma vzbudil čut odgovornosti vladajočih. Danes, ko se vse to izgublja v pesek, ne ostaja od velike akcije nič drugega, nego čut sramu. Desnica se more čutiti kot zmagovalka in vsi odkriti in skriti sovražniki države morejo triumfirati. Misel, porojena iz resnične skrbi in čuta dolžnosti, je umrla takoj po rojstvu iz strahu pred — korajžo«!! — Podobno — seveda z drugačnih vidikov in drugimi čutstvi — je tudi češki poslanec Klofač na nekem shodu v Pragi karakteriziral to — bluf nemškega nacijonalizma. »Tisti, ki nam očitajo veleizdajo, so zasnovali na Dunaju zaroto, naperjeno proti osebam, katere braniti mi nismo obvezani, ki pa so imele pri svojih dejanjih le Avstrijo na mislih in ki so hotele — mir. Na te komedije gosposke zbornice in enega dela nemških meščanskih strank je potreben odgovor z mesta od zdolaj, iz ljudstva. Moti se, kdor misli, da sme plemstvo odločati o usodi naroda, da sme naša aristokracija nadaljevati svojo frivolno igro, ščuvati v vojno ter igrati se z imetki in življenjem narodov do zadnjega groša in zadnje kapljice krvi. Baron Burian, oziroma njegov naslednik naj pride k zavesti, da naši interesi niso interesi Berolina, da naš interes je čim skorajšnji sklep častnega miru!« — Bila je tragikomedija, ki pa ima zelo resno in žalostno stran, ako si stavimo vprašanje: kako je bilo možno, da so mogli taki ljudje strahovati vso državo in nje narode...! To je zares žalostno poglavje, ki se hočemo posebej pobaviti žnjim!

General Foch o avstroogrski ofenzivi. V »Corriere della Sera« objavlja Luigi Barzini poročilo o razgovorih, ki jih je imel tekom zadnjih dni v Franciji s francoskimi armadnimi poveljniki in generalissimom Fochem. Generali Humbert, Duchesne, Payolles in Pelle so govorili odkrito o obsegu nemške ofenzive in naglašali resnost nemške nevarnosti; poudarjali pa so obenem, da neomajno zaupajo v možnosti lastne obrambe in napada. General Foch je izjavil med drugim: Ni še storjeno vse, ako ustavimo sovražne valove. Moramo in tudi bomo storili še nekoliko več. Naše rezerve bodo morale izpregovoriti v danem trenotku svojo besedo. Z razvojem dogodkov sem popolnoma zadovoljen. S poveljnikom italijanskih armad, generalom Diazom, sem v stalni zvezi. Odobravam popolnoma reforme in odredbe in odločne njegove priprave. Ali bodo Avstrijci napadli ali ne, ne vem. Vem pa, da bo morebitna velika ofenziva Avstrijcev proti Italiji naletela na popolno pripravljenost. Mi nikakor nismo pozabili na italijansko fronto in skrbno nadziramo gibanje Avstrijcev.

Krakovski židovski pogromi. Berolinska »Jüdische Rundschau« z dne 28. aprila objavlja obširna poročila o židovskih pogromih, ki so se vršili dne 17. in 18. aprila v Krakovu. Nemiri so se pričeli v torek, 16. t. m., na Štepanskem trgu. Židovske trgovine so bile oplenjene in po ulicah se nahajajoči židi javno napadani. Napadalci so bili večinoma legijonarji, dijaki in železničarji. Nežidovskim trgovinam ni bil skrivljen niti las. Policija in vojaštvo sta gledala mirno vse dogodke in se zadovoljevala z navideznimi manevri. Tudi v Novem Sonču v Galiciji so se vršili veliki židovski pogromi. Četa vojakov je na grobu rabija zbrane žide napadla in jih masakrirala.

Čehi proti novi odgoditvi zasedanja zbornice. »Česky Svaz« je poslal predsedniku poslanske zbornice izjavo, v kateri odločno protestira proti eventualnemu nadaljnemu zavlačevanju sklicanje zbornice. Izjava pravi: Proti preložitvi seje 30. aprila na 7. majnika Česky Svaz ni protestiral zato, ker bi 1. majnika vsled češke manjške slavnosti ne mogel biti navzoč v zbornici noben češki poslanec. Predsednik zbornice sam da je rekel, da bi bilo zasedanje zbornice mogoče preložiti le sporazumno z vsemi strankami. Čehi bodo ukrenili vse korake, da preprečijo eventualno nadaljno preložitev zopetnega sestanka zbornice. Ako pa bi predsednik dr. Gross kljub svojemu boljšemu prepričanju ravnal drugače, bodo smatrali Čehi to za casus belli med njimi in zborniškim predsedstvom.

Novela k zadružnemu zakonu.

Gotovo je še mnogim v skrajno žalostnem spominu polom ljubljanske »Glavne posojilnice« in strašne posledice, ki so nastale iz dejstva, da je to bila zadruga z neomejeno zavezo. Ko je bilo izčrpano zadružno imetje, začel je konkurzni oskrbnik terjati bivše zadružnike, da prispevajo v pokritje zadružnih dolgov. Z ozirom na neomejeno zavezo so bili zadružniki dolžni iz svojega pokriti vse dolgove, v čemur se ravno razlikujejo zadruge z neomejeno zavezo od onih z omejeno, pri katerih jamčijo zadružniki le s svojim deležem in še tolikokratnim zneskom, kakor je že v naprej v pravilih določeno.

V smislu tedaj veljavnih določil zadružnega zakona od 9. aprila 1873 d. z. l. je bil sicer izdelan razdelilni načrt, s katerim se je določilo in razdelilo prispevanje na breme vseh zadružnikov v razmerju od njih vplačanih deležev; no z ozirom na to, da se od mnogih zadružnikov ni moglo izterjati niti vinarja, se je moralo napravljati vedno nove razdelilne načrte, s katerimi se je plačilo neizterjanih prispevkov nalagalo solventnim zadružnikom.

Položaj teh poslednjih je bil še iz druzega razloga naravnost obupen.

V smislu navedenega zakona namreč so bili upniki upravičeni po končanem konkurzu »Glavne posojilnice« in brez obzira na delovanje likvidacijskega odbora, oz. konkurznega oskrbnika po svoji volji terjati kateregasibodi zadružnika za vso svojo škodo. Za slučaj, da je bila njihova terjatev priznana v konkurznem postopanju, ni bilo treba niti tožbe za to, temveč so upniki lahko takoj nastopili z eksekucijo. Na ta način so torej upniki lahko od enega milijonarja terjali plačilo vseh nepokritih dolgov in napravili iz njega berača.

Slična usoda je žugala po vojni takim zadrugam, ki so vsled vojnih dogodkov izgubile terjatve in drugo premoženje in postale pasivne. Pomislimo le na Goriško!

PODLISTEK.

Pustolovčevi zaplski.

Roman. Iz francoskega prevedel A. R.

Trabucos je pravkar zopet nastavil kroglje in je hotel začeti novo partijo, ko je opazil Marcijala. Vrgel je takoj igralno palico na biljar, pohitel Marcijalu naproti, ga prijel za obe roki, mu ju stisnil in dejal:

— Ali si vendarle prišel! Čisto sem že obupal, da bi te še videl kedaj.

— Vem, da si bil parkrat v mojem stanovanju.

— In pravkar sem zopet hotel iti tjakaj.

— Ali mi imaš povedati kaj nujnega?

— Nekaj zelo nujnega. Naprositi te namreč menim za neko uslugo.

— In jaz prihajam z istim namenom k tebi.

— To je imenitno, kakor nalašč. Medsebojne usluge ohranjajo prijateljstvo. Torej, na razpolago sem ti.

— O, saj se ne mudi tako. Le dolgraj partijo.

— No, tudi to se ne mudi in Dik rad počaka. Kaj ne, prijatelj Dik Chester, tebi je vseeno?

— Popolnoma, — je odgovoril nagovorjenec.

— Vidiš torej, da se nisem motil. Sicer pa morajo tudi resni opravki imeti prednost pred zabavo. Pojdi, da se pogovoriva.

— Tukaj?

— Tukaj ali kje drugje; meni je vseeno.

— Kar ti imam povedati, ti morem povedati samo zaupno; tu je veliko ljudi okoli naju, in lahko bi kdo slišal, kar bi govorila.

— Res je. Pa si naročiva posebno sobico. Seveda jo bo treba plačati.

— Pa jo bavo plačala.

— O, ti ne poznaš nikakršnih ovir. Takoj pokličem natakarja.

Trabucos je stopil na stopnjice in zažvižgal na poseben način. Natakar je prišel takoj.

— Kuhanega vina, steklenico likerja in dobrih smotek! — mu je naročil Trabucos. — Prinesi vse v malo sobico. Plača moj prijatelj Fabuleux, povej to Aspaziji.

Natakar se je obrnil in izginil.

— Rekel sem mu, da boš plačal ti, — je nadaljeval Trabucos, — ker imam še tam doli majhen neplačan račun in bi se znala postrežba nekoliko zakesniti. Tako se pa stvar uredi takoj.

— Upam, da, — je dejal Marcijal.

Po preteku deset minut sta sedela prijatelja v majhni sobici. Pred njima se je kadilo na mizi kuhano vino, na katerem so plavali kosi cimeta in citronovih odrezkov. Nažgala sta si smotki, nakar se je pričel njun zanimivi razgovor.

VIII.

Popolna sporazum.

— Torej? — je vprašal Trabucos, ko je svoj kozarec dvakrat nalil in izpil.

— Predvsem bodi tako prijazen in se mi ne opij, — je odgovoril Marcijal.

— Zakaj ne?

— Ker potrebujem vse tvoje možnosti in hladnokrvnosti.

— Hladnokrvnosti? Te imam največ, če sem pijan.

— Mogoče; toda danes ne bi rad poizkušal, ali je res to.

— Motiš se, toda obljubim ti, da bom zmeren.

— Najprej mi povej, zakaj si bil dvakrat pri meni in si hotel priti tudi danes?

— Govori ti prej.

— Za teboj.

(Dalje.)

Da se preprečijo nevarnosti, je izdalo pravosodno ministrstvo v sporazumu z udeleženimi ministrstvi ukaz od 21. marca 1918. d. z. l. 105. s katerim se reformira omenjeni zadružni zakon.

S tem ukazom, ki je izšel na podlagi zakona od 24. julija 1917. d. z. l. 307, se pred vsem **odpravlja** pravica zadružnih upnikov, da smejo nastopati naravnost proti zadružnikom, če v konkurzu dotične zadruge ne pridejo do pokritja svojih terjatev.

Po noveli torej niso več zadružniki izročeni na milost in nemilost zadružnim upnikom, temveč odgovarjajo za zadružne dolgove le vsi skupaj v razmerju svojih deležev.

V to svrho ima konkurzni oskrbnik po natančno v noveli določenem postopanju razdeliti izgubo na vse zadružnike po razmerju njihovih deležev in jih pozvati, da doplačajo na njih spadajoče prispevke.

Gotovo je tudi po noveli položaj zadružnikov v zadrugah z neomejeno zavezo neugodnejši nego v onih z omejeno, ker morajo na vsak način poplačati vse dolgove; vendar pa se obveznost razdeljuje razmerno na vse zadružnike in se neha tudi tisto direktno preganjanje s strani upnikov, ki mu je bil izpostavljen vsak premožnejši zadružnik.

Dr. R.

Podružnica Glasbene Matice v Trstu

priredi

v nedeljo, 5. majnika 1918 v veliki dvorani Narodnega doma

KONCERT.

Spored izvajajo: gospa Pavla Bole-Lovšetova (sopran) in društveni mešani zbor nad 80 pevk in pevcev.

Začetek ob 8 zvečer. — Predprodaja sedežev in vstopnic pri vratarici Nar. doma.

Prodaja kuriva.

Ogije. 10 kg na rdeče izkaznice.

Sv. Vid: št. 371—670 (ob. št. 14) 2. 5. ul. Cereria 2, št. 671—1170 (ob. št. 14) 2. 5. And. S. Tecla 4, 84 vin. za kg. — **Staro mesto:** št. 1651—1820 (ob. št. 13) 2. 5., ul. Cavazzeni 3, št. 1821—2020 (ob. št. 13) 2. 5., ul. Rena 3, 2021—2370 (ob. št. 13) 2. 5., ul. Fontanone 30, 84 vin. za kg. — **Nova mitnica:** št. 571—770 (ob. št. 12) 2. 5. ul. V. Scussa 1, št. 771—920 (ob. št. 12) 2. 5., ul. V. Scussa 12, 84 vin. za kg. — **Stara mitnica:** št. 491—790 (ob. št. 12) 2. 5., ul. S. Francesco 2, št. 791—1190 (ob. št. 12) 2. 5., ul. Acque 20, št. 1191—1410 (ob št. 12) 2. 5., ul. A. Caccia 7, št. 1411—2010 (ob. št. 12) 2. 5., ul. Madonnina 39, 84 vin. za kg. — **Sv. M. M. zgornja:** št. 501—700 (ob. št. 6) 2. 5., ul. Rigutti 11, 84 vin. za kg. — **Vrdela:** št. 681—750 (ob. št. 10) 2. 5., Scoglietto 45, 86 vin. za kg. — **Škorklja:** št. 71—331 (ob. št. 10) 2. 5., ul. Squero nuovo 15, 84 vin. za kg.

Ogije. 10 kg na rumene izkaznice.

Nova mitnica: št. 1—100 (ob. št. 5) 2. 5., ul. Amalia 13, 84 vin. za kg.

Ogije. 10 kg na modre izkaznice.

Vrdela: št. 1—611 (ob. št. 60) 2. 5., ul. Cellini 2, 84 vin. za kg.

Premog (fossile). 20 kg na izkaznice.

Sv. Vid: št. 71—140 (ob. št. 30) 2. 5., ul. S. Giusto 16, K 1'66 za 10 kg. — **Stara mitnica:** št. 781—1050 (ob. št. 35) 2. 5., ul. A. Caccia 17, K 1'46 za 10 kg, št. 1051—1350 (ob. št. 35) 2. 5., ul. Acque 20, K 1'46 za 10 kg. **Škedenj:** št. 181—300 (ob. št. 15) 2. 5., Škedenj 129, K 1'66 za 10 kg. — **Sv. M. M. spodnja:** št. 101—323 (ob. št. 16) 2. 5., ul. Ponzianino 5, K 1'66 za 10 kg. — **Greta:** št. 81—167 (ob. št. 15) 2. 5., Greta 127, K 1'66 10 kg.

Koks. 10 kg na modre izkaznice.

Sv. Vid: št. 141—270 (ob. št. 30) 2. V., ul. Madonnina 24, 20 vin. za kg. — **Sv. M. M. zgornja:** št. 181—410 (ob. št. 23) 2. 5., ul. Guardia 9, 20 vin. kg.

* * *

Od danes, 1. majnika, dobe imejitelji rdečih izkaznic I., II., III. in IV. razreda, v kolikor niso preskrbljeni s kurivom, za 10 dni (od 1.—10. maja) premoga, koksa, oglja in drv pri svojih tvrdkah.

Domače vesti.

Povodom godu Njenega Veličanstva cesarice je dne 27. aprila presvetli škof dr. Pederzolli, asistiran po vsem kapitlju, v poreški bazilliki daroval pontifikalno mašo, ki so se je udeležile vse civilne in vojaške oblasti ter številno meščanstvo.

Rojstni dan cesarice. V četrtek, dne 9. maja, na rojstni dan Nj. Veličanstva cesarice in kraljice se bo vršila ob 10 uri predpoldne v katedrali sv. Justa slovesna pontifikalna maša z zahvalno pesmijo.

C. kr. namestništvenemu svetovalcu. V prvi seji tržaškega meščanskega delovnega odbora za obrambo Trsta se je prav posebno ostro obsojala neka oblastvena uredba, katera se je svoje čase smatrala za najvišji višek vladne modrosti v prehranjevanjski politiki — **najvišje cene!** Koliko ljudi, koliko ubogih revežev je bilo obsojenih v zapor in težke globe zato, ker so vede ali nevede, hote ali nehote prekoračili razglašene najvišje cene. Razglaševalec teh najvišjih cen in kaznovalec njih prekoračenja je bil in je še v Trstu c. kr. namestništveni svetovalec. Kolikor nam je znano, **doslej še ni bila uradno razveljavljenja nobena naredba glede najvišjih cen.** In vendar kaj se dogaja? Predstavitelj Trgovinske in obrtne zbornice tržaške vit. Alberi proglaša »najvišje cene« za glavno krivdo sedanjega neznosnega stanja tržaške aprovizacije, in na te »najvišje cene« se vkljub vsem naredbam in odredbam ne ozira nihče več, niti njih zakoniti varuh, c. kr. namestništveni svetovalec, kajti drugače bi moral zapreti in kaznovati z ogromnimi globami predvsem tržaško aprovizacijsko komisijo in — sebe samega; kajti dandanes se v Trstu ne dobi drugače živil kot po oderuških cenah, pri čemer pa je v smislu naredeb v »najvišjih cenah« kazniv prav tako prodajalec, kakor kupec. In če hoče živeti c. kr. namestništveni svetovalec, mora plačevati živila tudi po oderuških cenah, ker jih drugače ne dobi. »Najvišje cene« so izginile, ostale so le še naredbe, v čast in slavo tistim, ki si so jih izmislili v neizmerno škodo prebivalstva. Toda c. kr. namestništveni svetovalec ni samo zakoniti varuh »najvišjih cen«, temveč tudi še neke druge slične in ravno tako nesmiselne uredbe — **»brezmesnih dni«.** Radovedni smo res, kdo se danes v Avstriji, posebno pa v krajih, kakor je Trst, kjer se živi res dobesedno »iz roka v usta«, še briga za »brezmesne dni«. Saj je vendar edino še meso, kar se more dobiti, četudi po nesramno visokih cenah; samo da je, in to je glavna stvar. Ali naj morda naše rodbine, stradajo ob suhemu kruhu (10 dkg) in suhi polenti dva ali tri dni v tednu, ker so ti dnevi »brezmesni«? Ali bi ne bilo naravnost smešno, da bi se v časih, ko je treba mast plačevati po 60 do 70 K kilogram, ko se daje za kilogram fižola po 15 K in še več, za belo moko pa nad 20 K za kilogram, ko niti desetina prebivalstva ne more zmagovati takih cen in hvali na kolenih Boga, če more dobiti košček mesa, da bi se v takih časih še kdo oziral na ono prav tako nesmiselno naredbo o »brezmesnih dneh«, kakor je bila ona o »najvišjih cenah«. In vkljub temu, da po prepričanju vsega Trsta ni na c. kr. namestništvenem svetovalstvu niti enega gospoda, ki bi se sam zase oziral na »brezmesne dni«, je vendar tamkaj gospod, ki je te dni kaznoval hotelirja v hotelu »Balkan« z globo 1000 K, češ, ker je oddajal gostom ob brezmesnih dneh meso. Za božjo voljo, kaj naj jim pa daje? Ali kraško kamenje, ko drugega ni, izvzemši meso? Radovedni smo le, koliko drugih tržaških hotelov je bilo v sedanjem času kaznovanih zaradi enakega »zločina«? Ali je tudi tisti, v katerem obedujejo in večerjajo o brezmesnih dneh tisti blagorodni gospod, ki so diktirali slovenskemu hotelu ono globo? — Toda dovolj! Vprašamo le gospoda namestnika, ali se mu ne zdi potrebno, da nemudoma poskrbi za razveljavljenje one »brezmesne« naredbe, ki dela prav tako zgago v prehrani prebivalstva kot »najvišje cene«?

Seja meščanskega delovnega odbora v Trstu. Seja meščanskega delovnega odbora se bo vršila v četrtek, dne 2. majnika, ob 12 opoldne, v ulici Paduina št. 4.

Nova ureditev čakalnega dovoljenja pri oprostitvah. Ministrstvo za deželno brambo razglaša: S 1. majnikom 1918 stopi pri podeljevanju čakalnega dovoljenja pri prošnjah za novo ali nadaljno oprostitev v veljavo nova ureditev. Vsa na podlagi dosedanjih odredb podeljena čakalna dovoljenja, začasne preložitve vpoklica itd. so od tega dne neveljavna. Od 1. majnika 1918 dalje veljajo le taka čakalna dovoljenja, ki so izdana po novih določbah. V smislu teh določb se smejo izdajati v bodoče čakalna dovoljenja vedno le največ za 10 tednov. Ta rok je v slučaju prošnje za novo oprostitev računati od dne, na katerega je dotičnik poklican za nastop voj. službovanja, v slučju prošnje za nadaljno oprostitev pa od dne, ko poteče njegov tačasni oprostitveni rok. Poskrbljeno je, da bodo odločitve o prošnjah za oprostitev v bodoče tudi faktično izvršene že tekom tega 10 tedenskega roka. Podeljevanje čakalnega dovoljenja pripada političnim oblastim prve inštance, ki morajo izdati tozadevno novo vpeljane posebne izvidnice. Že obstoječa, po starih predpisih podeljena čakalna dovoljenja, preložitve odhoda v vojake itd. se zamorejo izpremeniti v nova čakalna dovoljenja še za oni preostanek časa, ki preostaja v posameznem slučaju od vpoklicnega roka, oz. od poteka oprostitvenega roka še za dopustno 10 tedensko dobo. Za to izpremembo se mora nemudoma zaprositi pri dotičnih političnih oblastih prve instance. Za dvorne, državne in deželne zavode veljajo enaka določila, vendar pa podeljujejo za iste čakalna dovoljenja službene oblasti. Glede onih oseb, ki so zaposlene v rudnikih ali podobnih obratih, ki so označeni izrecno kot obrati za preskrbovanje armade, kakor tudi glede nastavljencev železnic (izvzemši pouličnih železnic) in pomorskih in plovbenih podjetij, ki so v vojni službi, prihajajo v poštev posebni predpisi.

Organizacija pupilarnih skrbnic vojnih sirot — okrajni urad c. kr. avstrijskega zaklada za udove in sirote vojakov. — Skrbnice in interesirane stranke se obveščajo, da do definitivne ustanovitve obeh sekcij, italijansko-nemške in slovenske, rešuje tekoče posle organizacije skupno predsedstvo ustanovljajočih se sekcij, do katerega se bodo mogle skrbnice in stranke, čim gre za nujne slučaje, ko bi moglo zavlačevanje prejudicirati, obračati odslej do novega obvestila ob torkih in petkih od 4—6 ure popoldne na sedežu društva v ulici S. Lazzaro št. 14. Ob enem se vabijo skrbnice, naj odslej redno predlagajo poizvedovalne pole o izvršenih obiskih v smislu danega jim navodila in to za sedaj predsedstvu.

Prošnja do ujetnikov, vračajočih se iz Rusije. Antonija vdova Tornič, bivajoča v Rojanu pri Trstu št. 452 (Verniellis) se obrača v svojem in v imenu bratov in sester Viktorijevih, do vojnih ujetnikov, ki se vračajo iz Rusije, da bi jej sporočil, kdor kaj ve o njenem sinu Viktorju. Nahajal se je pri 5. domobranskem pešpolku, 4 stotniji, vojna pošta 48. Rojen je bil leta 1888. Ranjen med 22. in 23. marcem 1915. in ujet. Zadnjo dopisnico, ki jo je prejela, je bila z dne 17. Od tedaj ni nobenega glasu več o njegovi usodi. Nič ne vedo, kje v Rusiji se je nahajal, in, ali je še živ ali mrtev.

K dobrodelni prireditvi v Vojaškem domu. Prejeli smo: Spoštovani gospod urednik! Z ozirom na notico v predvčerajšnji številki »Edinosti« o nastopu okteta »Glasbene Matice« v društvu »Eintracht« moramo pripomniti, da so se pevci odzvali vljudnemu vabilu, naj sodelujejo pri prireditvi, ker je ta imela plemenit namen, namen namreč, da se priskoči na pomoč vdovam in sirotam padlih pripadnikov 5. domobranskega pešpolka. Le ta namen imajoč pred očmi so pevci radi nastopili, in so jim bili vsi drugi stranski nameni — kakor bi se lahko sklepajo iz pondeljkovega poročila v »Edinosti« — tuji. Nikakor se torej ne moremo istovetiti z izvajanji v predvčerajšnji »Edinosti«. Z odličnim spoštovanjem za pevce: pevovodja K. M.

Prodaja sadja in zelenjave. Iz razlogov zdravstvene naravi in tržne policije ter v svrho urejevanja aprovizacije mesta se uveljavlja zopet odredba iz prejšnjih let, po kateri je vse sadje in vrtnine, ki prihajajo v mesto odnesti na centralni trg, nameščen v hangarju št. 41 (Molo della Sanità), kjer jih bodo pregledovali tržni organi za prodajo na debelo in razdeljevanje prekupčevalcem. Kdor bi se pregrešil proti tej odredbi, bo kaznovan v smislu § 127, lit. f mestnega statuta z globo do 100 K in z zaplembo blaga. Vladni komisar.

Slovenskemu odboru za skrbstvo invalidov v Pragi so poslali: Dobrodelna pisarna v Ljubljani 100 K, Hranilno in posojilno društvo v Ptuju 45 K, Fr. Kovač, Škocjan 2 K, Posojilnica v Mariboru 130 K. Nadaljne darove sprejema blagajničarka gč. Poldi Lessiakova, uradnica Pozemkove banke v Pragi II., Pštrossova.

Književnikom. Slovenska Matica je v odborovi seji dne 22. aprila, 1918 zvišala književnikom honorarje in sicer je določila pri originalnih spisih za polo honorar 160—200 kron, pri prevodih 50—150 kron za polo. To je gotovo kulturen čin, ki na književnem trgu ne more ostati neopažen. Pričakovati je, da bodo pisatelji, pesniki, znanstveniki in prevajalci v bogati meri pošiljali svoja dela našemu prvemu književnemu društvu.

V nedeljo, 5. majnika nastopi na koncertu naše Glasbene Matice prvokrat v Trstu gospa Pavla Lovše-Boletova, ki si je s svojimi koncertnimi nastopi ne samo v Ljubljani ampak tudi širom Slovenije pridobila glas in sloves najboljše slovenske koncertne pevke. Koncertna pevka gospa Lovšetova je ena onih redkih pevk, ki ima že od narave lep, poln glas. Vztrajen študij pri koncertnem mojstru M. Hubadu, pa ji je dal še vse drugo, kar diči pevko prvega reda. Njen glas je lahek, gibčen in poln, kakor da bi udarjal na zvon. Najlepše izvaja koloraturne točke, ali pa mehke, nežne, lirične skladbe, ki gredo človeku do srca in ki obude v njem nekaj mehkega, sanjavega. Za naš koncert si je izbrala kot prvo svojo točko krasno, a težko koloraturno arijo iz opere, Mignon, katero imajo na sporedih pevke svetovnega slovesa in pa, po svojem značaju lahek, prisrčno Stravsov valček, Pomladni glasovi, ki je tudi poln koloratur. Kako gospa izvaja s svojim prožnim glasom tudi najtežje in najdaljše kolorature in druge glasbene okraske, kojih sta polni obe te dve točki ni mogoče popisati, ampak le slišati. Pri drugem nastopu izvaja še ne objavljene skladbe našega nadarjenega skladatelja Jos Pavčiča, ki je z njemu lastno finostjo in čustvenostjo uglasbil velik del Zupančičevega Cicibana. V tretje pa poje ljubko Adamičevo: Pri studencu in domorodeu Zajčev spev: Domovini i ljubavi. Točke so tako srečno izbrane, da bo gotovo vsak udeleženec koncerta prišel na svoj račun in odhajal z lepega koncerta s posebnim zadovoljstvom.

Rojanski kader priredi danes, 1. majnika, v dvorani konsumnega društva v Rojanu domačo zabavo s plesom in petjem. Vsi prijatelji in prijateljice in njih znanci so vabljeni. Začetek točno ob 6 zvečer.

Društvo »Ljudski oder« v Trstu. V petek, 3. maja ob 8. uri zvečer predava v veliki dvorani Delavskega doma (ul. Madonnina 15) Alojzija Štebijeva, urednica »Demokracije« v Ljubljani, o predmetu: **Naloge ženstva v demokratični dobi.** Vstopnina za člane »Ljudskega odra« 40 vin., za nečlane 60 vin. Dijaki vstopnine prosti. — **Prihodnja predavanja: Dne 12. maja, dr. A. Zalokar o »Človeški krvi«; dne 15. maja, dr. Lavo Čermelj o »Materiji in atomih«; dne 19. maja, Fran Šešek o »Kruhu starih narodov«; dne 25. maja, »Abditus« o »Bližnjih socijalnih nalogah slov. ljudstva«; dne 30. maja, Fran Milost o »Boljševikih in pariški komuni«; dne 8. junija, dr. Henrik Tuma o »Socijologiji«; dne 15. junija, dr. A. Kragher o »Novih obzorih literature«; dne 22. junija, Oton Župančič o »Jugoslovanski liriki«.**

Čitalnica pri sv. Jakobu vabi vse sedanje in bivše pevce in pevke na važen sestanek v soboto zvečer ob 8 uri. Vabljeni so tudi vsi drugi, ki žele pristopiti v naš krog ter imajo veselje do petja. Prosimo točne udeležbe. Odbor.

Vojno - pomožni urad političnega društva »Edinosti« posluje v prostorih »Tržaškega podpornega in bralnega društva« v ulici Carintia št. 39, I. nad., na levo, in sicer, izvzemši nedelje in praznike, vsak dan od 9 in pol dop. do 12 in pol pop. Ob tem času je urad na razpolago strankam za vsakovrstna pojasnila in sestavljanje vlog v vojnoskrbnih in raznih drugih zadevah. V slučajih potrebe bo posluoči uradnik za stranke tudi osebno posredoval na pristojnih mestih

Proslava 100-letnice rojstva pesnika Petra Preradovića. P. n. g. Podpisani odbor časti se pozvati Vaše gospodstvo sa obitelju na »Svečanu proslavu« stogodošnjice rodjenja našeg velikog pesnika Petra Preradovića, koja će se u Beču obaviti u ponedelak dne 13. maja 1918. u srednoj dvorani Bečkog Konzerthausa III. Lathringerstrasse Nr. 20. Početak tačno u 6½ sati na večer. Odbor: Začasni predsednik: Sveučilišni prof. dr. Vatroslav vitez Jagić, dvorski savetnik, član gospodske kuće itd. itd. Predsednik: dr. Anton Korošec, zastupnik na car. veću, Benito pl. Bersa, skladatelj, dr. Josip Macan, dr. Josip D. Nagy, tajnik u financ. ministarstvu, dr. Miroslav Ploj, senatski predsednik, dr. Karlo Radonić, klinički asistenski lečnik, dr. Milan Rešetar, sveuš. prof., prof. Vjekoslav Spinčić, zastupnik na car. veću, dr. Josip Škarica, vrhovni lečnik dvorske i državne tiskare, dr. Ante Tresić-Pavičić, zastupnik na car. veću, dr. Božidar Vukotić, zastupnik na car. veću, Ivan Buratović, Petar Barbić, cend. iur., Fran Brückler, stud. exp. acad., Joso Kamušić, cand. iur., Ante Likar, cand. ing., Ljuba Rakićeva, cand. med., Božidar Ribić, cand. ing. Dobrovoljni prinosi primaju se sa zahvaljnošću (eventualno poštom na skladatelja Benito Bersa, Wien V. Margarethenstrasse 47/9). Čist prihod bit će namenjen delom za Krekov spomenik a delom za siročad naših krajeva. Raspored: 1. Pozdravni govor predsednika odbora, 2. Preradović kao pesnik — dr. Tresić-Pavičić. 3. Ševčik: Holka modrooka — za gusle i glasovir — Milan Jovanović i Mira Malančec. 4. a) Jelica. b) Primorska pjesmica (Na vrh neba). c) Kad? Preradovićeve pesme uglazbio B. Bersa, peva Martina Blažeković. Odmor. 5. Preradovićevo kulturno delovanje — prof. Spinčić. 6. Petar Preradović: Oda, recituje Božidar Ribić. 7. Čajkovski: Arija iz Onjegina, peva dvorski operni pevač Julije Betetto. 8. a) A. Suk: Legenda, b) Rahmaninov: Humoreska, virtuoz na glasoviru Ante Trost. 9. a) Iv Zajc: Treća mletačka elegija, b) B. Bersa: Crni dan od Preradovića, operni pevač Marko Vušković. 10. B. Bersa: Zora puca od Preradovića, peva zbor, na glasoviru prati Mira Malančec.

DAROVI.

— Ženskemu prispevanju za slov. vdove in sirote daruje g. Radoslav Petrič 50 K, ga. Metka Pegan 10 K. Lepa hvala.

— Za organizacijo vojniških oskrbnic (slovenski oddelek) so darovali: Učiteljstvo slov. ljudske šole v Barkovljah 100 K, učenci IV. raz. slov. lj. šole istotam so nabrali med sebol 16 K za isti namen. Vriemu učiteljstvu in pridnim otročičem v imenu osirotele slovenske dece: iskrena hvala!

— Za oslepele slovenske vojake so darovali: g. Ciril Kravos 10 K, g. nadzornik Najdič K 2'50, ga. G. 2 K. Lepa hvala! Nadaljne prispevke naj se blagovoli izročiti ge. Biček-Razbornik, Narodni dom.

Zadruga jestvinčarjev in njeni oddelki, kakor tudi zveza obrtne zadruge v Trstu naznanja tužno vest, da je zatisnil za vedno oči njihov zaslužni predsednik, gospod

Maksimiljan Robba

ki je skozi dolga leta posvetil svoje neumorno delovanje v korist jestvinčarjev.

Pogreb se vrši dne 2. maja 1918, ob 3 pop., iz hiše žalosti ul. Acque št. 18 ter se vabi vse gospode jestvinčarje, da se udeleže pogreba.

Ravnateljstvo.

Potrtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš preljubljeni soprog in oče

FRANC VATOVEC

trgovec in posestnik v Brezovici št. 20

v dobi 42 let, po triletnem ujetništvu, na potovanju iz Rusije, mirno izdihnil svojo blago dušo. BREZOVIČA (Istra) 1. maja 1918.

Žalujoči ostali:

Dragotina, soproga. **Franc, Stanko** in **Slavko,** sinovi.

Mestna zastavljalnica v Trstu (Civico monte di pietà) sprejema v prostovoljno prodajo na javni dražbi vsakovrstne vrednostne in brezvrednostne predmete, brez da bi se isti zastavili.

Češko Budjevička Restavracija (Bosákova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ul. G. Galatti (zraven glavne pošte.) Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

:: MALI OGLASI ::

se računajo po 6 stot. besedo. — Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. — Najmanjša pristojbina znaša 60 stotink.

Fotografične potrebščine v veliki izberi se dobi v mirodilnici Cillia, ulica Poste 6. D 11

Naftalino, sublimat, prve vrste se dobi v mirodilnici Cillia Poste 6. D 11

Zamenjam za živila dva žalna ženska klobuka, nov moški telovnik in škatljo za cigarete. Ulica Piccolomini 13, I, desno. 2116

Parafine ter navadni vosek kupuje mirodilnica Cillia ul. Poste št. 6. D 11

Fotograf Anton Jerkič posluje v svojem ateljeju v Trstu, Via delle Poste št. 10. 40

Pisalni stroj se proda v ul. Valdirivo št. 29, Mlekarna M. Mozetič 2113

Prodá se dvorec v Kozini nasproti postaje s 6 sobami, 2 kuhinjami ter vrtom za sadje in zelenjavo, pripraven za vsako obrt. Natančna pojasnila se izvedo pri posestniku. 2112

Melisni špirit

destilliran iz zelišč po zistemu karmelitancev, izdeluje in prodaja lekarna RAVASINI, Piazza della Stazione štev. 5.

Kislo vodo

(„Silva“ vrelec), žganje in vino razpošilja A. OSET p. Guštanj (Koroško). — Kupuje steklenice vseh vrst ter zamaške stare in nove.

Ročni mlini

za koruzo, pšenico, rž itd. kateri meljejo vsako srnje na najfinejšo moko, dobavlja samo češka tvrdka

Jiři Findre

Praga II—1957.

- Trgovcem veliki popust. -

Stavbeno podjetje

Inž. Mayreder, Kraus & C.o

Landeck (Tirolsko)

išče takoj pod ugodnimi pogoji

rudokope za tunele

zidarje

klesarje

kolarje

težake.

Več se izve (do 7. maja t. l.) v ul. Lazzaretto vecchio št. 38, III. n. vr. 10.

JADRANSKA BANKA

Trst, Via Cassa di Risparmio 5

(Lastno poslopje)

Kapital in rezerva K 23,500.000.—

FILIJALKE: Dunaj Tegetthoffstrasse 7—9, Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija Split, Šibenik, Zadar.

VLOGE NA KNJIŽICE

3½%

od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plačuje banka svojega. Obrestovanje vlog na tekočem in žiroračunu po dogovoru. - Akreditiv čeki in nakaznice na vsa tu-in inozemska tržišča.

KUPUJE IN PRODAJA: vrednostne papirje rente, obligacije, zastavna pisma, prioritete delnice, srečke, valute devize, promese itd Daje PREDUJME na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih, SAFE DEPOSITS PROMESE. — — Prodaja srečk razredne loterije. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija žrebanja srečk i. t. d. brezplačno. Stavbni kredit, rembours krediti. Borzna naročila. — Inkaso.

MENJALNICA. — — — ESKOMT MENIC

Telefoni: 1463, 1793 in 2678

Uradne ure: od 9 do 1 popoldne

Brzojavi: JADRANSKA.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. J. Čermák

v Trstu, ulica Poste vecchie 12 vogal ulice delle Poste.

Izdiranje zobov brez bolečin. — Plombiranje.

— UMETNI ZOBJE —

Kabaret-Varietè MAXIM

Trst - Via Stadion 10 - Trst

Odprt od 8½ zvečer naprej

Vstopnina K 2

Kupujte samo domači izdelek, to je

Emona

pralni prašek

Dobiva se v vseh prodajalnicah.

Pfaff Stroji za šivanje in vezenje, pravi nemški uzorci.

Seidel & Neumann in „Singer“ Rast & Gasser

Bogata zaloga vseh potrebščin. Mehanična delavnica za vsako popravljanje.

— Tvrdka ustanovljena leta 1878. —

FRANCESCO BEDNAR

Trst, ulica Campanile št. 19.